

.....

Viite Arviointiohjelma (Dnro PIR-2003-R-15-53)

Asia YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO UPM-KYMMENE OYJ:N TEOLLISUUS-
KAATOPAIKAN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

UPM-Kymmene Oyj on toimittanut 24.9.2003 Pirkanmaan ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain mukaisen arviointiohjelman, joka koskee uuden teollisuuskaatopaikan sijoittamista Valkeakosken alueelle. Pirkanmaan ympäristökeskus toimii hankkeessa YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena.

Hankkeesta vastaava

UPM-Kymmene Oyj vastaa hankkeesta.

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma niistä selvityksistä, joita ympäristövaikutusten selvittämiseksi on tarpeen tehdä sekä siitä miten arviointimenettely järjestetään. Hankkeesta vastaava laatii arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella arviointiselostuksen, joka myös tulee julkiseen käsittelyyn.

Hanke

UPM-Kymmene Oyj:n omistama Kalattomanlahden teollisuuskaatopaikka jää pois käytöstä 1.11.2007 mennessä ja uusi teollisuuskaatopaikka otetaan käyttöön alustavan aikataulun mukaan vuonna 2007. Jätteitä tullaan vastaanottamaan UPM-Kymmene Oyj:n yksiköiltä sekä muilta lähialueen teollisuusyrityksiltä. Pääosa jätteestä syntyy Tervasaaren tehtaalta. Muita jätteentuottajia ovat mm. Walki Visa Oy ja Metso Paper Oy.

Tervasaaren voimalaitoksen lento- ja pohjatuhka (15 500 t/a) sekä valmistusprosesseissa syntyvät kalkkiahiekka, meesa ja viherlipeäsakka (yht. 7 800 t/a) ja siivousjäte (1 200 t/a) tulevat muodostamaan noin 44 % uudelle kaatopaikalle sijoitettavasta jätteestä. Lisäksi kaatopaikalle sijoitetaan 12 000 t/a erilaisten rakennus- ja korjaushankkeiden yhteydessä syntyvää rakennus- ja purkujätettä sekä maa- ja kiviaineksia (sis. myös pilaantuneita maita). Kalattomanlahden kaatopaikalla sijaitsevan saostusaltan kiintoainetta tullaan toimittamaan kaatopaikalle arviolta 500 t/a ja valuhiekkoja 2 500 t/a. Muun jätteen (sisältää mm. poltto- ja keltotonta alumiinipaperi-, paperi- ja verkkojätettä sekä puutarhajätettä) määräksi on arvioitu 16 000 t/a.

Kaatopaikan kapasiteetti mitoitetaan useiksi kymmeniksi vuosiksi. Jätteiden kokonaismääräksi vuositasona on arvioitu 53 000 t. Merkittävä muutos jätemäärässä tapahtuu, jos Tervasaaren tehdasalueelle rakennetaan kiinteän polttoaineen kattila. Tällöin lento- ja pohjatuhkan määrä kasvaa ja kaatopaikalle sijoitettavan jätteen määrä tulee olemaan noin 69 000 t/a. Kaatopaikkatoimintojen tilantarve 20 vuoden ajalle on 15,5 ha ja kokonaisjätemääräksi on arvioitu 840 000 t.

Arvioitavat vaihtoehdot

Vaihtoehto 0

Uutta kaatopaikkaa ei rakenneta vaan jätteet sijoitetaan jollekin olemassa olevalle kaatopaikalle, joista lähimpänä sijaitsevat Tarastenjärven kaatopaikka Tampereella tai Karanojan kaatopaikka Hämeenlinnassa.

VE 1

Kaatopaikka sijoitetaan Valkeakoskelle maantie nro 130:n länsipuolelle Tikinmaan muuntokentästä länteen. Sijoitusalueelle rakennetaan tieyhteys maantie nro 130:ltä.

VE 2

Kaatopaikka sijoitetaan Valkeakoskelle Kivimäkeen Korentinjärven itäpuolelle. Kulku alueelle järjestään maantie nro 130:ltä.

Liittyminen muihin hankkeisiin

Vaihtoehto 2 sijaitsee voimassa olevan seutukaavan mukaan metsätalousvaltaisella alueella, jolla on tarvetta ulkoilun ohjaamiseen (MU). Pirkanmaan maakuntakaava on tällä hetkellä valmisteilla. Vaihtoehto 1 liittyy Valkeakosken kaupungin alueella laadittavaan rakennelyskaavatyöhön sekä Vanhankylän – Lotilanjärven länsirannan osayleiskaavatyöhön.

Arvioinnista tiedottaminen ja kuuleminen

Arviointiohjelman vireilläolosta ilmoitettiin Valkeakosken Sanomissa, Lempäälä-Vesilahden Sanomissa ja Aamulehdessä. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma oli yleisön nähtävillä 3.10. - 7.11.2003 Valkeakosken pääkirjastossa ja Valkeakosken kaupungin ympäristöpalveluissa sekä lisäksi internetissä. Hanketta esiteltiin yleisötilaisuudessa 23.10.2003.

Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

Arviointiohjelmasta pyydettiin lausunnot Valkeakosken vesihuoltolaitokselta, Valkeakosken kaupungilta ja Lempäälän kunnalta, Valkeakosken sosiaali- ja terveystalouden ympäristöjohtajalta, Pirkanmaan Jätehuolto Oy:ltä, Kiertokapula Oy:ltä, Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastolta, Pirkanmaan ja Hämeen liitoilta, Hämeen ympäristökeskukselta, Hämeenlinnan seudun kansanterveystyön kuntayhtymältä, Pirkanmaan ja Hämeen TE-keskuksilta, Tampereen kaupungin ympäristölautakunnalta, Pirkanmaan maakuntamuseolta/Tampereen museoiden kulttuuriympäristöyksiköltä, Museovirastolta, Tiehallinnon Hämeen tiepiiriltä, Gasum Oy:ltä, Valkeakosken Energia Oy:ltä, Fingrid Oyj:ä, Vattenfall Verkko Oy:ltä, Liha-Saariainen Oy:ltä, Valkeakosken lintuharrastajilta, Valkeakosken seudun luonnonsuojeluyhdistykseltä, Pyörönmaan Kyläyhdistykseltä, Kärjenniemen kylätoimikunnalta, Eerolan asukasyhdistykseltä, Kaakonojan alueen asukasyhdistykseltä, Kärjennie-

men kalastuskunnalta, Rantoon kalastuskunnalta, Annilan jakokunnalta ja Koivuportaan osakaskunnalta.

Valkeakosken Energia Oy:llä, Kaakonon alueen asukasyhdistyksellä, Museovirastolla, Pirkanmaan TE-keskuksella, Valkeakosken lintuharrastajilla, Valkeakosken kaupungin sosiaali- ja terveystalokunnan ympäristöjaostolla, Valkeakosken kaupunginhallituksella, Hämeen TE-keskuksen kalatalousyksiköllä ja Pirkanmaan maakuntamuseolla ei ollut huomauttamista tai lausuttavaa arviointiohjelmasta.

Pirkanmaan liiton maakuntahallitus kannattaa UPM-Kymmene Oyj:n hanketta uuden teollisuuskaatopaikan rakentamiseksi, koska jätehuollon ympäristövaatimusten noustua viime vuosina aivan uudelle tasolle, on teollisuuden jätteiden käsittely- ja loppusijoituspaikatkin saatava vaatimukset täyttäviksi. Pirkanmaan liitto pitää tärkeänä, että arviointityössä tarkasteltavat vaihtoehdot ovat kaikki erikseen toteuttamiskelpoisia. Pirkanmaan liitto pitää nollavaihtoehtoa, jossa teollisuusjätteet sijoitettaisiin Tarastenjärven nykyiselle jätehuoltoalueelle mahdollisena mutta ongelmallisena, koska alueen kapasiteetti nykyisellään on rajallinen ja teollisuusjätteiden sijoittaminen aiheuttaisi alueen laajennushankkeen oleellisen aikaistamisen. Myöskään vaihtoehtoa 2. Pirkanmaan liitto ei enakkoon voi pitää hyvänä ja erityisen toteuttamiskelpoisena vaihtoehtona muun maankäytön ja kunnallistekniikan huonon toteuttavuuden vuoksi. Vaihtoehtojen muodostamista tulisikin tarkentaa hyvään lopputulokseen pääsemiseksi. Nollavaihtoa tulee täsmentää siten, että arvioinnissa mukana olevan vaihtoehdon totuttamisen reunaehdot mm. kapasiteetin osalta selkeästi arvioidaan. Olisi myös hyvä, jos vaihtoehdoksi 2. löydetäisiin jo enakkoon toteuttamiskelpoisempi alue. Jätehuoltoalueen tai varausvaihtoehtojen merkintä tullaan myöhemmin huomioimaan valmisteilla olevassa maakuntakaavaehdotuksessa, mikäli ympäristövaikutusten arvioinnin tuloksena perustamisen edellytykset ovat olemassa.

Kanta-Aitolahden asukasyhdistyksen mielestä Tarastejärven aluetta ei tulisi missään tapauksessa kuormittaa enää uusilla useiksi kymmeniksi vuosiksi mitoitettavalla kaatopaikatoiminnalla. Yhdistyksen mielestä Tarastejärven alue aiheuttaa jo nyt haittaa Tampereen kaupungille ja sen ympäristölle. Asukasyhdistys toivoo saavansa asiaa koskevat päätökset tiedoksi, mikäli Tarastejärven aluetta pidetään edelleen yhtenä arviointiohjelman mukaisena vaihtoehtona.

Tampereen kaupungin ympäristölautakunta mielestä ns. nollavaihtoehtona tulisi tarkastella kaatopaikkoja, jotka täyttävät valtioneuvoston kaatopaikoista antaman päätöksen (861/1997) mukaiset vaatimukset. Tarastenjärven kaatopaikka ei tällä hetkellä täytä ko. vaatimuksia.

Hämeen ympäristökeskuksen mukaan Karanojan kaatopaikan tulee jättää ympäristösuojelulain mukainen ympäristölupahakemus Hämeen ympäristökeskukselle vuoden 2004 loppuun mennessä. Yhteysviranomaisen antoi Karanojan jätteenkäsittelykeskuksen arviointiselostuksesta lausunnon 19.11.1999. Lausunnossa todettiin, että myös YVA-selostuksessa suositeltu vaihtoehto, jossa kaikki Kiertokapula Oy:n alueelta tulevat tuleva yhdyskuntajäte kuljetetaan Karanojalle käsiteltäväksi ja loppusijoitettavaksi, on mahdollinen toteuttaa mikäli toimintaa koskevissa luvissa kiinnitetään erityistä huomiota saastuneiden pinta- ja pohjavesien puhdistamiseen, haitallisten pinta- ja pohjavesivaikutusten sekä haju- ja lokkihaittojen vähentämiseen ja ehkäisemiseen sekä niiden seurannan järjestämiseen.

Hämeen ympäristökeskuksen mielestä on erityisen tärkeää, että nollavaihtoehdon toteuttamisen aiheuttamat todelliset ympäristövaikutukset tuodaan YVA-selostuksessa esiin. Karanojan YVA-selostuksessa esiin tuotuihin ympäristövaikutuksiin aiheutuu muutosta erityisesti liikenteen osalta. Karanojan nykyinen ympäristölupa mahdollistaa 80 000 t vuotuisen täyttömäärän. Hämeen ympäristökeskus ei pidä valittua 0-vaihtoehtoa täysin realistisena, koska UPM-Kymmene Oyj:n vuosittain tarvitsemaa 53 000 tai jopa 69 000 tonnin sijoitusmahdollisuutta on nykyisen luvan puitteissa mahdoton toteuttaa Karanojalla. Jäte voidaan toisaalta sijoittaa myös useammalle toiminnassa olevalle kaatopaikalle, mitä YVA-ohjelman 0-vaihtoehdossa ei ole otettu huomioon. Mikäli 0-vaihtoehto toteutetaan Karanojalla, tulisi selvittää pitäisikö jätekeskuksen toiminnalle tehdä uusi YVA-menettely YVA-asetuksen 6 §:n 11 d-kohdan perusteella.

UPM-Kymmene Oyj:n YVA-selostuksessa on syytä kiinnittää erityistä huomiota vaihtoehtojen vesistö- ja pohjavesivaikutusten selvittämiseen, sekä siihen kuinka soistuneelle vedenjakajalle sijoittuvan VE 1:n kaatopaikkaveden kerääminen ja käsittely järjestetään. YVA-ohjelmassa on tuotu esille, että alueelle tehdään ennen toiminnan aloittamista pinta- ja pohjavesiveden luonnontilan toteutukseksi 0-tilaselvitys. Perustilaselvityksen tiedot olisi hyvä olla käytettävissä jo YVA-selostusvaiheessa, mutta YVA-menettelyn aikataulu ei näytä antavan mahdollisuutta VN:n kaatopaikoista mukaisen perustilaselvityksen tekemiseen osana YVA-menettelyä.

Hämeen tiepiirin mielestä arviointiohjelmassa ei ole riittävästi otettu huomioon kaatopaikkahankeen liikenteeseen ja tienpitoon kohdistuvien vaikutusten selvittämistä. Jätteenkuljetuksen järjestämisen vaikutusarvioinnin taustalla on otettu huomioon Valkeakosken uusi sisääntuloväylä, joka rakennetaan 2004-2006. Uusi sisääntuloväylä alkaa Lempääläntieltä ja jatkuu Radanvarsitielle asti. Väylän tavoitteena on kääntää Toijalan suunnasta tulevan liikenteen pääsuunta vanhalle kolmostielle ja suunnata liikenne edelleen Teollisuus- ja Niementien kautta Valkeakosken keskustaan. Uudessa yhteydestä muodostuisi siten pääväylä Valkeakoskelle Helsinki-Tampereen moottoriteiltä. Vaikutusarvioinnissa on liikenteen päästövaikutusten lisäksi otettava huomioon kuljetusten vaikutukset liikenneturvallisuuteen, liikenteen sujuvuuteen ja liikennemeluun. On myös selvitettävä maantiellä 130 tutkittavilla liittymäalueilla tarve lisäkaistajärjestelyihin sekä tarve nykyisen yksityistien liittymän parantamiseen liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden vuoksi. Hankkeeseen liittyviin lupiin tulee lisätä maininta yleisten teiden liittymisluvista, jotka haetaan Tiehallinnon Hämeen tiepiiriltä.

Lempäälän kunnanhallitus antoi ympäristö- ja rakennusjaoston esityksen mukaisen lausunnon, jonka mukaan asiakirjoista puuttuu noin kolmen kilometrin etäisyydellä sijaitseva Leukamaan pohjavesialue (nro 04 418 039).

Valkeakosken kaupungin vesihuoltolaitos pitää arviointiohjelmaa toimialansa kannalta riittävänä eikä esitä sisällöllisiä muutoksia, mutta kaatopaikkavesiä sekä pohja- ja pintavesiä koskevissa osissa olisi kuitenkin perusteltua tarkastella alueella syntyvien ja puhdistukseen johdettavien kaatopaikkavesien määrää ja laatua tarkemmin parhaan ja taloudellisimman käsittelyratkaisun löytämiseksi. Ensisijaisena puhdistamoratkaisun vaihtoehtona voisi olla vesien käsittely Tervasaaren biologisella puhdistamolla.

Hämeenlinnan seudun kansanterveystyön kuntayhtymän ympäristölautakuntakunnan mielestä 0-vaihtoehto on Karanojan osalta epärealistinen. Karanojan jätteen käsittelyalue on nykyisen ympäristöluvan mukaan tavanomaisen jätteen kaatopaikka, jonne saa vuosittain

sijoittaa 80 000 tonnia jätettä. UPM-Kymmene Oyj:n kaikkia jätteitä ei voitaisi ottaa vastaan nykyisten lupaehtojen mukaisesti Karanojalle. Karanojan jätteidenkäsittelyalueen jätemääriä ei pitäisi myöskään enää kasvattaa. Lautakunnan mielestä hankkeella on vaikutusta Vanajaveden vedenlaatuun.

Saarioinen Oy:n mukaan arviointiohjelmassa ei ole otettu VE 1:n lähellä (noin 0,5 km etäisyydellä) sijaitsevaa Liha-Saarioinen Oy:n elintarviketeollisuuslaitosta ja kaatopaikan mahdollista haitallista vaikutusta sen toimintaan ja laajentumismahdollisuuksiin. Teollisuuskaatopaikan ympäristövaikutukset (pöly ja haju) laitoksen toimintaan tulisi selvittää. Arviointiohjelmassa on esitetty muun jätteen osuuden huomattava kasvu, mutta siitä ei käy selville mitä jätettä tämä muu jäte on. Muun jätteen määrä on 30 % arvioidusta koko kaatopaikkajätteen määrästä. Ympäristövaikutusten arvioinnissa olisi kiinnitettävä huomiota muun jätteen laatuun ja arvioitava sen vaikutukset ympäristölle. Jos tämä muu jäte on biohajoavaa jätettä, on sen käsittelyn vaikutukset erityisesti Liha-Saarioinen Oy:n toimintamahdollisuuksiin otettava huomioon YVA-ohjelmassa. Muualta kuin UPM-Kymmene Oyj:n teollisuuslaitoksilta tulevia jätteitä ei ole eritelty. Arviointiohjelmassa tulisi selvittää vaikuttaako kaatopaikan perustaminen jätehuollon alalla tarjottaviin palveluihin ja toteutettaviin ratkaisuihin, näin myös erityisesti lähiyritysten mahdollisuuksiin toimia ympäristömyönteisesti tulevaisuudessa.

Kärjenniemen kalastuskunta/ osakaskunta on huolissaan alueensa vesistön kuormituksen lisääntymisestä VE 1:n vuoksi. Kalastus/osakaskunta toivoo, että kaatopaikan suunnittelussa otetaan huomioon seuraavat seikat: aluetta kuormittavat jo nyt Säterin kaatopaikka ja taajamajäteasema, Nevenojan laskupaikka Savilahteen on umpinainen (vain yksi rumpu selälle) ja lisäksi Savilahti on ylivoimaisesti ainoita hyviä kutulahtia alueella.

Gasum Oy mukaan VE 1:n ja Valkeakosken maantien välissä sijaitsee Gasum Oy:n DN 400 Tampereen haaran maakaasulinja. Rakennettaessa kaatopaikan tieyhteyttä on kaasulinjan ylityskohdasta tehtävä rakennussuunnitelma, joka on hyväksyttävä Gasum Oy:llä. Kaatopaikan rakentaminen ja sen toiminta ei saa vaikuttaa kaasuputken vakavuuteen.

Finngrid Oy uusii vuoden 2005 loppuun mennessä VE 1:n läheisyydessä sijaitsevan voimajohdon Tikinmaan-Rautaharkko. Ympäristövaikutuksia arvioitaessa on myös arvioitava mahdolliset haitat kyseiselle voimajohdolle. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota mahdollisiin räjäytystöihin rakennusaikana, jätteen kuljetusreitteihin uusine tiehankkeineen sekä maaperän stabilisuuteen sijoitettaessa materiaalia uudelle kaatopaikalle ja mahdollisiin tulipalo ym. riskeihin. Rakennettavan tien suunnittelun yhteydessä tulee johdon omistajaan ottaa yhteyttä risteämälausuntoa varten.

Vattenfall Verkko Oy:n mukaan molempien vaihtoehtojen välittömässä läheisyydessä kulkee yhtiön 110 kV voimajohdot. VE 1:ssä johto sivuaa alueen eteläreunaa ja VE 2:ssa kaatopaikka-alueen pohjoisreunaa. Vattenfall Verkko Oy esitti useita seikkoja, jotka tulee ottaa kaatopaikan rakentamisessa huomioon.

Kärjenniemen kylätoimikunta vastustaa VE 1:n mukaista teollisuuskaatopaikan perustamishanketta. Näin suuri ja pitkäaikainen kaatopaikka pitää sijoittaa kauemmaksi asutuksesta. Kumpikaan VE 1 ja VE 2 eivät ole sopivia. Kärjenniemen asukkailla on huoli siitä, että kaatopaikan suotovedet pääsevät vesistöön kuten Säterin kaatopaikalla on käynyt. Nevenoja laskee Iso Savijärvestä Kärjenniemen selälle ja koko Suikin tila kuuluu tähän valuma-alueeseen. Savilahdesta johtaa rautatien alitse niin pieni ja korkea rumpu, ettei vesi pääse

vapaasti virtaamaan. VE 1 on verrattain tasaista metsämaata, jolloin läjityskorkeudesta tulee suuri. Mitä suurempi korkeus on, sitä suuremmat ovat näkö-, kuulo-, haju- ym ympäristöhaitat. Läjitysalueen ympäristön puuston kasvusta on huolehdittava eikä läjitys korkeutta voi nostaa 15 metriä korkeammaksi. Savijärventien kulkuyhteys on säilytettävä entisellään. Arviointiohjelmassa jätetään arvioimatta naapurikiinteistöjen arvonalennus. Tämä oli keskeinen kysymys kylätoimikunnan kokouksessa.

Pyörönmaantien varren asukkaat, Etelä-Kuohenmaan yksityistien tiehoitokunta, Pyörönmaan kyläyhdistys, Pyörönmaan yksityistien tiehoitokunta kiinnittävät huomion VE 2:n aiheuttamaan liikenteeseen. Kulku Kivimäen kaatopaikalle on suunniteltu usean kapean yksityistien kautta noin kolmen kilometrin osuudella. Näiden teiden pohjat eivät kestä kaatopaikalle ohjautuvaa raskasta liikennettä. YVA-ohjelmassa kaatopaikan aiheuttaman liisäntyvän liikenteen haittaa tiestölle ei ole huomioitu. Välittömien vaikutusten tarkastelu- aluetta pitäisi laajentaa kaatopaikalle ohjautuvan tien suuntaiseksi. Kapeat tiet, joilla on läpi vuoden painorajoituksia eivät ole valaistu ja pyörätiet puuttuvat. Alueella asuu useita lapsiperheitä. Vilkas raskasliikenne aiheuttaa kasvavaa riskiä teillä liikkuvilla lapsilla, lenkkeilijöillä ja ratsastajilla. Pyörönmaan yksityistien alkupäässä sijaitseva Korennin silta ei ole mitoitettu näin raskaaseen jatkuvaan liikenteeseen ja useimmat teillä olevat liittymät on tehty vähäisemmälle liikennemäärälle. Myös **Riina ja Juhani Tanner** sekä **Orvo ja Irja Salmi-**
nen kiinnittivät huomiota kasvavaan raskaaseen liikenteeseen.

Pyörönmaantien varren asukkaat vastustavat VE 2:a. Kivimäkeen ohjautuvan tien varressa sijaitsee viisi vakituista taloutta ja neljä kesäasuntoa, joille syntyisi merkittävää jatkuvaa haittaa kuorma-autojen kulkiessa kaatopaikalle.

Pyörönmaan kyläyhdistyksen mielestä Pyörönmaan alueen elinkeinot häiriintyvät ja yrittäjille aiheutuu taloudellista tappiota (neljä hevostilaa ja matkailuelinkeinoa harjoittava yrittäjä, maanviljelystä).

Pyörönmaan kyläyhdistyksen ja Pyörönmaantien varren asukkaiden mukaan asukkaiden vesihuolto on tällä hetkellä omien kaivojen varassa. Kaatopaikan suotovesien mahdollinen valuminen aiheuttaa sen, että vesi on putkitettava Valkeakoskelta asti. Kivimäen kaatopaikan suotovesien johtaminen kaupungin jätevedenpuhdistamolle on mahdotonta, koska alueelta puuttuu kokonaan viemärointi.

Kivimäen lähellä sijaitsevaa Iso-Korentijärveä ja ympäristöä käytetään virkistys-, marjastus-, linnustus- ja kalastustarkoituksissa. Järvellä pesii joutsenia, kurkia ja moninaisia vesilintuja. Lähialueella pesivä kalasääksi käy ruokailemassa pääsääntöisesti Korentijärvellä. Kivimäen alueella on tehty myös karhuhavainto syksyllä 2003. Kivimäen maaston muoto on vaihteleva ja pintavettä purkautuu osittain purojen kautta Iso-Korentinjärveen.

Kivimäki sijaitsee ulkoilualueella. Kaatopaikan sijoittaminen alueelle on seutukaavan vastaista. Pirkanmaan maakuntakaavassa Kivimäen alue on suunniteltu virkistysalueeksi. Etenkin kaupungin pohjoispuolen asukkaat ulkoilevat ”pururadalla” päivittäin. Reitti on valaistu ja talvella se on Pyörönmaan kyläläisten ainoa lähistöllä oleva liikuntapaikka. Ulkoilureitillä on ihanteellinen muoto ja maisema, jotka muuttuisivat ratkaisevasti huonompaan suuntaan, jos reittiä siirrettäisiin. Lähellä oleva kaatopaikka aiheuttaa ulkoilijoille maisema-, melu-, haju-, ja pölyhaittoja ja vaikuttaisi näin ratkaisevasti alueen viihtyvyyteen. Kivimäen halki kulkee Pirkan Taival. Kivimäen alueella liikutaan myös marjastuksen, sienestyksen, samoilun ja luontoretkeilyn merkeissä. Se on ihanteellinen paikka turvallisuuden ja kaupungin lä-

heisyyden vuoksi. Kivimäen kaatopaikka uhkaa Pyörönmaan kylän kehitystä. Kaatopaikan haittaeläimet koetaan uhkana, rakennusvaihe aiheuttaa alueella oleville rakennuksille vaurioita, alueen kiinteistöjen arvo laskee ja kaatopaikan vaikutus liikenne-, melu-, kaas- ja pölyhaittoineen vaikuttaa negatiivisesti kylän asumisviihtyisyyteen.

Pyörönmaan kyläyhdistyksen havaintojen mukaan Kivimäen alueen pintavedet virtaavat kohti Myllyniitynojaa ja siitä edelleen Painonjärveen. Painonjärvestä on yhteys Tyrynlahteen, joka on kaupungin vedenottamon yläpuolella. Tulevan yhdyskuntasuunnittelun kannalta on vahingollista, jos alueelle tai sen välittömään läheisyyteen sijoitettaisiin kaatopaikka

Orvo ja Irja Salminen kiinnittivät huomiota siihen, että arviointiohjelmassa ei ole huomioitu kaikkea lähialueen asutusta ja elinkeinotoimintaa. Heidän oma talonsa sijaitsee 1,2 km päässä kaatopaikan sijoituspaikasta ja 0,9 km päässä luoteessa on ympäri vuoden tapahtuvaa mökkivuokraustoimintaa. Elinkeinojen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että mökkejä voidaan markkinoida jatkossakin rauhallisessa ympäristössä sijaitsevana. Kaatopaikan rakennusaikaiset räjäytykset ja louhinta sekä käytönaikainen rekkaliikenne tuhoavat rauhallisuuden. Hajuhaitta ja melu on pahinta, mitä luonnonrauhaa etsivä lomalainen voi toivoa. Salmiset epäilevät, että 109 m syvään porakaivoon pääsee haitallisia aineita ja että räjäytysvaiheessa kallioon synny halkeamia, jotka aiheuttaisivat muutoksia kaivoveden laadussa tai määrässä.

Riina ja Juhani Tanner, jotka asuvat lähimpänä Kivimäkeen suunniteltua kaatopaikka-aluetta toivovat, että UPM-Kymmene Oyj sijoittaisi kaatopaikka-alueen mahdollisimman kauas asutuksesta. Niin Suikin kuin Kivimäen alueet ovat erittäin huonot vaihtoehdot kaatopaikkahankkeille. Kivimäen alue sekä ympärillä oleva luonto ja ”kaupunki” erämaa monipuolisine eläimineen kärsisivät monin tavoin kaatopaikasta. Tannerit ovat huolestuneita lähellä olevien kolmen järven pilaantumisesta, pohjavesien pilaantumisesta ja talon arvon laskusta. Myös hyvät ulkoilualueet kärsisivät pahasti kaatopaikan sijainnista.

Jukka ja Timo Seppälän mukaan YVA-ohjelmassa ei kerrota millä menetelmillä 0-vaihtoehtoa verrataan muihin vaihtoehtoihin. 0-vaihtoehdon tosiasioiden perustuva selvitys on tehtävä YVAssa. VE 1 ja VE 2 sijaitsevat molemmat lähellä asutusta. UPM-Kymmene Oyj:n olisi syytä harkita uudelleen muita, paremmin kaatopaikkatoimintaan soveltuvia alueita. Välittömien vaikutusten tarkastelualue on laajennettava. VE 2:ssa noin 1 km etäisyydellä olevat noin 6-8 asuintaloa ovat vaikutusalueen ulkopuolella. Hankkeen vaikutukset näiden lähitalojen viihtyisyyteen, luonnonympäristöön ja pohjavesiin pitää ottaa huomioon. Myös asuntojen ja maaomaisuuden hinnoissa tapahtuva aleneminen on huomioitava. Alueeltaan ja vaikutuksiltaan laajan hankkeen toteutuminen estää kaavan (seutukaava ja valmisteilla oleva maakuntakaava) mukaisen maankäytön. VE 2 ei sijaitse seutukaavan ohjeellisen ulkoilureitin vieressä vaan tosiasiassa VE 2 sijaitsee kaava-alueella ja sijoittuu kyseessä olevan ulkoilureitistön (kyseessä on enemmän kuin yksittäinen reitti) päälle. Reitistö on Valkeakosken pohjoispuolen alueiden tärkein ulkoilureitistö. VE 2 sijaitsee sekä pinta- että pohjavesien suhteen ongelmallisella alueella. Hankkeen vaikutukset pohjavesiin pitää selvittää laajemmalle alueelle kuin arviointiohjelmassa on esitetty. Yhden km säteellä VE 2 alueesta on noin 12 yksityistä kaivoa, jotka ovat päivittäisessä käytössä. Ongelmat mm. kaatopaikkavesien keräyksessä voivat johtaa vakaviin ongelmiin mainittujen kaivojen vedenlaadussa.

YVAssa selvitetään pohjaveden taso ja virtaussuunta syksyllä 2003 - talvella 2004, kuitenkin juuri nyt pohjaveden taso alueella on hyvin alhainen ja saadut tulokset eivät välttämättä ole päteviä normaalitilanteessa.

VE 2 alueelta johtaa puro myös Painojärveen ja sitä kautta Tyrynlahteen, josta Valkeakoski ottaa raakavetensä. Alueelta laskee myös oja Korentinlahteen ja sitä kautta valumat vaikuttavat myös Lotilanjärveen. Korentinjärveen voi maatalouden sijasta vaikuttaa kaupungin vedenpuhdistamon entinen lietekaatoaika, joka sijaitsee aivan Korentinjärven rantamalla.

YVA-selvityksen aikana voitaisiin selvittää todellisen vaikutusalueen talouksien (noin 20 – 30 kpl) suhtautumista hankkeeseen.

Rauno, Heikki ja Mauri Arola mielestä Vähä Savijärven ja Iso Savijärven tulisi kuulua VE 1:n välittömien vaikutusten alueeseen. Näiden järvien rannoilla on noin 30 vapaa-ajan asuntoa ja Lempäälän kunnan puoleisella ranta-alueella on kaavassa varauksia useille uusille vapaa-ajan asunnoille. Kaatopaikan pohjoispuolen suoalueen vedet purkautuvat ensin Iso Savijärveen kuten myös Vähä Savijärven vedet eivätkä suoraan Nevenojaan. VE 1:n alueen pintavesiä ei tule missään tapauksessa laskea oja pitkin Krimminlahteen. VE 1:n mukainen sijainti aiheuttaa hajuhaittaa, muutoksia maisemaan ja laskee vaikutusalueellaan kiinteistöjen arvoa. Mikäli VE 1 toteutetaan alueella on yhteensä kolme kaatopaikkaa noin kolmen kilometrin etäisyydellä ja mahdollisesti myös neljäskin. Näin merkittäväällä kaatopaikkakeskittymällä on vaikutusta alueen kiinteistöjen arvoon, ympäristöön, imagoon ja viihtyvyyteen.

Rauno, Heikki ja Mauri Arolan ja Iso Savijärven tiehoitokunnan mielestä VE 1:n mukainen sijainti aiheuttaa kaatopaikan sivuavan tien kautta kuljettaessa haju- ja pölyhaittaa tiellä kulkeville. Mikäli kulku Iso Savijärvelle järjestetään kaatopaikan tieyhteyden kautta, muodostuu yksityistie, joka koostuu kahdesta tienpätkästä ja jonka kunnossapito tulee hankalaksi ja vaivalloiseksi. Mikäli nykyinen tie siirrettäisiin kaatopaikan alta lounaaseen, kaatopaikanläheisyys tiestä aiheuttaa pysyvää mieliharmia ohi kuljettaessa. Mikäli kulkuyhteys Iso Savijärvelle järjestetään vilkkaalta 130 tieltä, tuo se helposti paikalle ei-toivottua uteliaiden liikennettä, mistä mahdollisesti aiheutuisi ilkeävaltaa vapaa-ajanasunnoille.

Iso Savijärven tiehoitokunta mukaan Iso Savijärven yksityistien osakkaat ovat pääosin Metsäkansan kylästä. Mikäli VE 1:n toteutuessa tieyhteys alueen metsälohkoille järjestetään tien 130 kautta, matka metsäpalstoille pitenee huomattavasti. Mikäli VE 1:ssä Savijärven yksityistietä siirretään suunnitellun kaatopaikan tieltä lounaaseen, tie pitenee ja ylläpitokustannukset nousevat.

Iso Savijärven kunnostusyhdistyksen tavoitteena on palauttaa Isojärven virkistysarvo alkuperäiselle tasolle. Yhdistykseen kuuluu 25 rantakiinteistöä. Mikäli VE 1 tulitaisiin toteuttaa yhdistys, edellyttää VE 1:n ympäristövaikutusten minimoimiseksi ja Savijärven luonnon säilyttämiseksi ehdottoman tiukkaa linjaa valittaessa kaatopaikan infrastruktuurin ja toimintatavan yksityiskohtia. Yhdistys tulee määrätietoisesti valvomaan näiden asioiden kulkua. Yhdistys pitää hyvänä, että kaatopaikan ympärysvedet johdetaan suoraan Nevenojaan eikä Iso Savijärveen. Yhdistys esittää toimenpiteitä, joiden avulla vedet voidaan johtaa suoraan Nevenojaa. Kaatopaikka-alueen ilmapäästöt on minimoitava. Lisäksi ympäristön 0-tilatutkimus ja seuranta tulee ulottua aiottua laajemmalle, mm. Iso Savijärven vedenlaatua koskevaksi. Yhdistyksen mielestä ei ole poissuljettua, että mm. Vähä savijärven lomakiinteistöjen jälleenmyyntiarvo täysin nollautuisi VE 1:julkistamisen myötä. Yhdistyk-

sen huolena on, että hanke vaarantaa Iso Savijärven kunnostushankkeen julkisen rahoituksen.

Tikinmaan asukkaat ja Heikki Meskanen ovat huolissaan pohjavesien saastumisesta lähellä asutusta sijaitsevan kaatopaikan vuoksi, kaatopaikan mahdollisten rakenteellisten heikkouksien tai poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi (tulipalo, tulvat ja rankkasateet). Arviointiohjelmassa on otettava huomioon vesijohdon rakentaminen Tikinmaahan ja Iso ja Vähä Savijärven virkistyskäyttö. Kaatopaikka on suunniteltu vedenjakaja-alueelle ja näin ollen Iso ja Vähä Savijärven vesialueet ovat kaatopaikan välittömällä vaikutusalueella. Suunnittelussa tulee huomioida myös suunnitellun kaatopaikan vaikutus vieressä olevan ja suunnitteilla olevan pienteollisuusalueen mahdollisuuteen laajentua. Huomioon tulee ottaa myös jo kahden teollisuuskaatopaikan sijainti lähialueella ja näiden kaikkien kolmen kaatopaikan mahdollinen yhteisvaikutus asuinkiinteistöille ja asukkaille. Lisäksi on arvioitava onko aiheutuva haittavaikutus kohtuuton. Arvioitava on myös mainittujen kaatopaikkojen hajasijoittelu ja verrattava sijoittelua EU:n antamiin kaatopaikkojen sijoittamisohjeisiin ja määräyksiin.

Eino Suojalan kuolinpesä vastustaa teollisuuskaatopaikan rakentamista Suikin alueelle. Kuolinpesä pitää mahdollisena vesien valumista kaatopaikan naapuriin, joka tuhoaisi mm. metsänkasvua ja suurena riskinä sitä, että valumat vaikuttaisivat alle kilometrin etäisyydellä sijaitseviin yksityisiin talousvesikaivoihin ja yleensä pohjavesiin laajemminkin. Varsinkin kun Suikin alue sijaitsee vedenjakaja-alueella ja on moreenipitoista kallioaluetta. Tänä syksynä tehdyt pohjavesitutkimukset eivät voi antaa luotettavia tuloksia usean kuivan vuoden jälkeen, koska pohjavedet ovat ennätyksellisen alhaalla. Lento- ja pohjatuhka rasittaa ympäröivää kasvustoa kuten myös suhteellisen lähellä olevaa asutusta. Kyseisellä metsäalueella on myös ulkoilu ja virkistyskäyttöarvoa. Metsän kasvu kärsii sekä valumien että lentävän tuhkan vuoksi ja aiheuttaisi näin taloudellisia haittoja, alentaisi ympäröivien maiden arvoa, pilaisi maisemaa ja estäisi virkistyskäyttöä. Odotettavissa on myös laittomien jätekuormien ilmestyminen teollisuuskaatopaikan ympäristöön.

Juhani Seppäsen mukaan VE 1:ssä lähin asutus on kuvattu väärään suuntaan ja lähellä, Kankaantien varressa löytyy useita asuntoja. Ympäristövaikutusalue on kuvattu vanhentuneelle karttapohjalle, joka ei anna selkeää kuvaa alueen nykytilasta. Pispantallin ja sen lähiympäristössä vireillä olevan uuden kaavamuutoksen alueella on useita ympäristöhankkeita, jotka pitäisi käsitellä kokonaisuutena kokonaisympäristövaikutuksen saamiseksi tarkastelualueelle. Alueella sijaitsevan Saarioinen Oyj:n melut ja käryt vaikuttavat alueen asuinolosuhteisiin. Myös Tikinmaankadun jatkaminen seututie 130:lle ja Saarioisten keskusvaraston liikennemelu on kasvattaneet huomattavasti kokonaismelua. Asumismukavuus ja kiinteistöjen arvo ei säily, jos melun ja rasvankäryn lisäksi pihasta ja ikkunasta näkyy myös kaatopaikka varsinkin, jos metsä välialueelta kaatuu tai kaadetaan.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointiohjelma kattaa YVA-asetuksen 11 §:ssä mainitut arviointiohjelman sisältövaatimukset. Arviointiohjelman valmistelu on edennyt YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla. Seuraaviin seikkoihin on kuitenkin syytä kiinnittää huomiota arviointiselostuksen laadinnassa:

Yleistä

Arviointiselostuksessa tulee käydä selville, miten mahdollisuuksien mukaan sovitaan yhteen YVA-menettelyn selvitykset ja vireillä olevien maankäytön suunnitelmien selvitykset. Lisäksi tulisi esittää miten maankäytönsuunnitelmat on otettu huomioon kaatopaikan yleissuunnitelmassa ja sen ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Esimerkiksi hankkeen ympäristövaikutusten merkittävyyden vuoksi kaupungin tulisi VE 2:n alueelle laatia yleiskaavatasoinen tarkastelu hankkeen ympäristövaikutuksista ja vaikutuksista liikenteeseen ja virkistyskäyttöön. Arviointiselostuksessa tulisi esittää enemmän tietoa mm. vireillä olevasta rakenneyleiskaavan tavoitteista ja rajauksesta sekä lisättävä karttaote ja tietoa vireillä olevasta Vanhankylän-Lotilanjärven länsirannan osayleiskaavasta. Arviointiohjelmassa kuvan 5/2 ote on valmisteilla olevasta maakuntakaavasta eikä seutukaavasta.

Hankkeen kuvaus on tehty melko kattavasti, mutta joitain epätarkkuuksia ja puutteita tulee korjata arviointiselostukseen. Vaihtoehtojen 1 ja 2 välittömien vaikutusten tarkastelualueella sijaitseva muu mahdollisia ympäristöhäiriöitä aiheuttava toiminta tulee kuvata arviointiselostukseen.

Hankkeen elinkaarta ei ole kokonaisuudessaan kuvattu, esimerkiksi kaatopaikan tilantarve on esitetty 20 vuoden läjitysajalla vaikka arviointiohjelmassa todetaan uuden kaatopaikan toiminta-ajaksi useita kymmeniä vuosia.

Arviointiohjelmassa on jätteiden osalta esitetty muun jätteen osuuden huomattava kasvu (30 % arvioidusta koko kaatopaikkajätteen määrästä), mutta siinä ei kaikilta osin käy selville mitä jätettä tämä muu jäte on. Arviointiohjelmasta ei myöskään käy selville välivarastoidaanko tai käsitelläänkö pilaantuneita maita kaatopaikalla vai onko niitä tarkoitus vain läjittää kaatopaikalle. Pilaantuneiden maiden mahdollinen välivarastointi ja käsittely sekä kaatopaikalle sijoittaminen on otettava huomioon arvioinnissa. Lisäksi tulee selvittää ja rajata, minkä laatuista pilaantuneita maita aiotaan ja voidaan käsitellä. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon jätteiden hyötykäytön tehostaminen esimerkiksi puutarhajätteen, jota yhteysviranomaisen mielestä ei tulisi enää läjittää kaatopaikalle, vaan se voidaan toimittaa kompostoitavaksi.

Arviointiselostuksessa on kuvattava selvästi, miten kaatopaikkavesien kerääminen ja johtaminen hoidetaan, erityisesti VE 1:ssä. Kaatopaikkavesien määrää ja laatua tulee tarkastella tarkemmin arviointiselostuksessa parhaan ja taloudellisimman käsittelyratkaisun löytämiseksi.

Vaihtoehdot

Arviointiohjelmassa on esitetty uudelle teollisuuskaatopaikalle sijoitettavat jätemäärä, enimmillään yhteensä 69 000 t/a. Nollavaihtoehdossa Tarastejärven tai Karanojan kaatopaikalle kuljetettavia jätelajeja ja määriä ei kuitenkaan ole arvioitu. Tuntuu epätodennäköiseltä, että VE 1:ssä ja VE 2:ssa esitetyt jätemäärät kokonaisuudessaan kuljetettaisiin nollavaihtoehdossa jollekin toiselle kaatopaikalle. Arviointiselostuksessa tulee esittää myös Tarastejärven tai Karanojan kaatopaikalle kuljetettavat jätelajit ja määrät. Myös edellä mainittujen kaatopaikkojen kapasiteetti-, ympäristölupa- ja YVA-menettelytilanne tulee kuvata lyhyesti ja ottaa huomioon arvioinnissa. Nollavaihtoehdon toteuttamiskelpoisuus tulee arvioida. Tarastejärven ja Karanojan kaatopaikat eivät täytä tällä hetkellä valtioneuvoston kaatopaikoista antaman päätöksen (861/1997) mukaisia vaatimuksia pohjarakenteiden osalta, minkä vuoksi nykyisille täyttöalueille ei saa sijoittaa jätettä 1.11.2007 jälkeen.

Koska annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä on esitetty tarkasteltavaksi uutta vaihtoehtoa (mm. kauempana asutuksesta) ja koska YVA-menettelyn on tarkoitus olla mahdollisimman avoin prosessi, tulee arviointiselostuksessa lyhyesti esittää ne vaihtoehdot sijaituspaikat, joista VE 1 ja VE 2 valittiin hankevaihtoehdoiksi ja syyt miksi päädyttiin edellä mainittuihin vaihtoehtoihin. Pirkanmaan liitto esitti launnossaan, että olisi hyvä, jos vaihtoehdoksi 2 löydetäisiin toteuttamiskelpoisempi alue.

Arviointiohjelmassa todetaan, että nykyisin Tervasaaren kattilassa poltettavat muiden tehtaiden jätteet saattavat vuonna 2005 päättyvän jätteenpolttota koskevan siirtymäajan jälkeen päätyä kaatopaikalle, koska Valkeakoskella ei ole valtioneuvoston asetuksen vaatimukset täyttävää kattilaa. Toisaalla arviointiohjelmassa todetaan, että jätemäärissä tapahtuu merkittävä muutos, jos Tervasaaren tehdasalueelle rakennetaan kiinteän polttolaitoksen kattila, jolloin pohja- ja lehtotuhkan määrä kasvaa huomattavasti. Arviointiselostuksessa tulee vaihtoehtojen VE 1 ja VE 2 osalta esittää kaksi alavaihtoehtoa kaatopaikalle toimitettavien jätemäärien osalta: tilanne jossa jätteitä ei polteta Tervasaaren kattilassa tai jätteet poltetaan Tervasaaren tehdasalueelle rakennettavassa uudessa kiinteän polttoaineen kattilassa. Myös kaatopaikan suotovesien käsittelyvaihtoehdot muodostavat tavallaan alavaihtoehdot. Arviointiohjelmassa on esitetty, että suotovedet johdetaan kaupungin jätevedenpuhdistamolle tai vaihtoehtoisesti muulle vastaavan tehoiselle puhdistamolle käsiteltäväksi. Yhtenä vaihtoehtona tulisi tarkastella suotovesien johtamista Tervasaaren tehtaaseen jätevedenpuhdistamolle. Arviointiselostuksessa on esitettävä miten jätevedet johdetaan puhdistettavaksi.

Vaikutusalue

Hankkeen välittömien vaikutusten on katsottu ulottuvan enintään noin 600-700 metrin etäisyydelle vaihtoehdoissa 1 ja 2. Arviointiohjelmassa todetaan myös, että laajemmin tarkasteltuna vaikutukset esiintyvät koko toiminta-alueella käsittäen välittömien vaikutusten alueen lisäksi kuljetusreitit sekä jätettä tuottavat yksiköt. Tälle alueelle kohdistuu erityisesti taloudellisia sekä kuljetusliikenteen aiheuttamia vaikutuksia.

Välittömien vaikutusten tarkastelualueen rajausta tulee tarkastella arviointiselostukseen uudelleen. Monissa lausunnoissa kiinnitettiin huomiota siihen, että arviointiohjelmassa esitetyn rajauksen ulkopuolelle jää joukko loma- ja asuinkiinteistöjä, joiden vesihuolto on oman kaivon varassa sekä paikallista yritystoimintaa. Hankkeen vaikutukset näiden kohteiden viihtyisyyteen, luonnonympäristöön, toimintaedellytyksiin ja pohjavesiin tulee arvioida. Koska lausunnoissa ja mielipiteissä on korostettu VE 1:n ja VE 2:n lähialueella sijaitsevien järvien virkistys- ja luontoarvoja, hankkeen vesistö- ja luontovaikutusten tarkastelualueita on syytä tarkistaa. Esitettyjen lausuntojen ja mielipiteiden mukaan VE 1:n alueelta Kriminleto, Suojalansuon ja Vähä Savijärven vedet laskevat Iso Savijärveen ja VE 2:n alueelta johtaa puro myös Painonjärveen ja sitä kautta Tyrynlahteen, josta Valkeakoski ottaa raakavetensä.

Vaikutusten arviointi

Arviointiohjelman mukaan arviointi käsittää rakentamisaikaisen, toiminnanaikaisen ja toiminnan päättymisen jälkeisen vaikutusten arvioinnin. Arvioitavat ympäristövaikutukset on esitetty melko kattavasti, mutta arviointiohjelmassa esiintyy kuitenkin puutteita, jotka tulee ottaa huomioon arvioinnissa.

Nollavaihtoehdon toteutumisen aiheuttamat todelliset ympäristövaikutukset, kuten lisääntyvän liikenteen aiheuttamat haitat, tulee arvioida arviointiselostuksessa.

Koska kaatopaikalla käsitellään ja sijoitetaan eri tyyppisiä jätteitä, on kunkin jätejakeen (kuten tuhkien, erilaatuisten prosessijätteiden ja pilaantuneiden maiden) ympäristövaikutukset arvioita yksilöidysti, siten että myös käsittelymenetelmän vaikutusten merkitys on riittävän selvä.

Vaikutusarvioinnissa on liikenteen päästö- ja meluvaikutusten lisäksi otettava huomioon kuljetusten vaikutukset liikenneturvallisuuteen ja liikenteen sujuvuuteen. Myös lisääntyvän liikenteen haitat olemassa olevan tiestön kunnolle sekä teiden ja reittien rakentamisen ja/tai siirtämisen vaikutuksia tulee tarkastella.

Alueilla tehtyjen maaperäkartoitusten, vedenläpäisevyyselvitysten ja suunniteltujen pohjaveden tason ja virtaussuuntien selvitysten lisäksi tulisi arvioida myös alueiden kallioperän rakenteiden (rakoilu, ruhjeet) vaikutukset pohjaveden virtaukseen. Pohjaveden virtaussuuntaa ja tasoa määritettäessä on otettava huomioon vallitseva pohjavesien poikkeuksellisen alhainen taso. Selvityksessä käytettävien pohjavesiputkien määräksi on esitetty 5-6, jota voidaan pitää vähimmäismääränä tutkittaessa pohjaveden virtaussuuntaa ja tasoa.

Arviointiselostuksessa tulisi mainita erikseen uhanalaiset lintulajit ja tarvittaessa linnustoaineistoa tulee täydentää maastotutkimuksin. Kasvilajiston osalta kohdealueen kuvaus riittänee, mutta tulokset olisi hyvä saada arviointiselostukseen karttaesityksenä kasvillisuustyypeittäin tai metsätyypeittäin ja lisäksi putkilokasvilistat tulisi esittää. Erikseen tulee mainita valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalaiset lajit. Liito-oravaselvityksen osalta on tärkeää tietää koska ja millä menetelmillä kartoitusta on tehty, jotta sen perusteella voidaan arvioida onko selvitys riittävä vai ei. Liito-oravan osalta on tarpeen esittää kohde- ja vaikutusalueelta pesimäpaikat, ruokailualueet ja kulkureitit. Myös kauempana olevat liito-oravan elinympäristön ydinalueet tulisi huomioida kulkuyhteyksien kannalta. Edellä esitetyt luontoselvitykset olisivat pohjana varsinaiselle arviolle, jossa tulisi ottaa huomioon kaatopaikan ja sen vaikutusalue, tieyhteydet, liikenteen kasvu, yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa sekä pitkän ja lyhyen aikavälin vaikutukset.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin kuvaus on arviointiohjelmassa esitetty melko suppeasti. Vaikutusten arviointia varten on vaikutusalueelta koottava riittävät taustatiedot väestörakenteesta ja elinoloista. Välittömien vaikutusten tarkastelualueella sijaitsevien asuinkiinteistöjen sijainti ja lukumäärä tulee tarkistaa. Hankkeen vaikutus myös loma-asutukseen on otettava huomioon arvioinnissa. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee käyttää sosiaali- ja terveysalan asiantuntijoita.

Taloudellisten vaikutusten arviointia arviointiohjelmassa on selvitetty kohdassa vaikutukset elinkeinoelämään ja työllisyyteen. Lisäksi tulee selvittää vaikuttaako hankkeen toteuttaminen lähivaikutusalueiden kiinteistöjen arvoon ja elinkeinotoimintaan. Myös hankkeen vaikutukset muille paikallisille teollisuusyrityksille tarjottaviin jätehuoltopalveluihin tulisi arvioida yleisellä tasolla.

Maisemavaikutuksia on tarkasteltava havainnollisesti sekä lähi- että kaukomaisemassa niin, että vaikutusalueella asuville ihmisille syntyy oikea kuva vaikutuksista sekä rakentamisen aikana että sen jälkeen. Koska arviointiohjelmassa arvioidaan kaatopaikan toiminta-ajaksi useita kymmeniä vuosia, tulee maisemavaikutusten tarkastelu ulottaa kaatopaikan koko toiminta-aikaan.

Jos VE 1:n tai VE 2:n välittömien vaikutusten tarkastelualueella sijaitsevalla muulla toiminnalla on merkittäviä ympäristövaikutuksia, on ympäristövaikutuksia aiheuttavan muun toiminnan ja VE 1:n ja VE 2:n yhteisvaikutukset esitettävä arviointiselostuksessa.

Vaihtoehtojen vertailu

Arviointiohjelmassa on mainittu, että vertailtavien vaihtoehtojen myönteiset ja kielteiset vaikutukset esitetään taulukoiden avulla. Arviointiselostuksessa on tarpeen kuvata käytetty vertailumenetelmä siten, että asianosaiset voivat aidosti arvioida tehtyjä vertailuja eri vaihtoehtojen välillä.

Vaihtoehtojen vertailussa tulee ottaa huomioon, mitä valtioneuvoston kaatopaikoista antamassa päätöksessä (1997/861, muutokset 1999/1044, 2001/552, 2002/13) edellytetään kaatopaikoilta ja sen sijainnilta.

Tiedottaminen, kuuleminen ja vuorovaikutus

Arviointimenettelyssä on keskeistä osallistuminen ja sen avulla saatavan palautteen huomioon ottaminen sekä hankkeen ympäristövaikutusten riittävä selvittäminen. Hankkeesta ja ympäristövaikutusten arvioinnista tiedotetaan UPM-Kymmene Oyj:n internet-sivustoilla. Yleisötilaisuuteen, jossa arviointiohjelmaa esiteltiin, osallistui noin 30 henkilöä. Hankkeesta vastaa ei järjestänyt varsinaista tiedotustilaisuutta tiedotusvälineille, mutta alueella ilmestyvässä paikallislehdessä hanketta on käsitelty useammankin jutun yhteydessä. Jatkossa ympäristövaikutusten arvioinnin etenemisestä on syytä aktiivisesti tiedottaa tiedotusvälineille.

Lausunnot ja muistutukset muodostavat arvokkaan lisäaineiston arviointia jatkettaessa ja sosiaalisia vaikutuksia arvioitaessa. Arviointiselostuksessa tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyjä näkökohtia arviointiohjelman mukaisten selvitysten täydennyksinä ja muilta osin antaa riittävä selvitys, miksi näkökohtia ei ole voitu ottaa huomioon.

Epävarmuustekijät

Arviointiselostuksessa on esitettävä kaiken kerätyn aineiston osalta niihin liittyvä epävarmuus. Arviointiselostuksessa on tuotava esille ymmärrettävästi arvioinnissa käytetyt menetelmät ja mihin oletuksiin, laskelmiin jne. tarkastelu on perustunut ja millaisia epävarmuuksia saatuihin tuloksiin liittyy.

Aikataulu

Arviointimenettelyn aikataulua tulee tarkistaa niin, että tässä lausunnossa esitetyt seikat voidaan huomioida arviointiselostusta laadittaessa.

Yhteysviranomaisen lausunnosta tiedottaminen

Pirkanmaan ympäristökeskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteiden esittäjille. Lausunto on nähtävissä internetosoitteessa:

<http://www.ymparisto.fi/poltavo/yva/arkisto/pir/7/index.htm> tai <http://www.ymparisto.fi>

(alueelliset ympäristökeskukset – Pirkanmaa – Ympäristönsuojelu – Ympäristönvaikutusten arviointi).

Kopiot arviointiohjelmasta saaduista lausunnoista ja mielipiteistä on toimitettu aiemmin hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Pirkanmaan ympäristökeskuksessa.

Apulaisjohtaja

Hannu Wirola

Ylitarkastaja

Anneli Vainonen

Suoritemaksu 3 400 €

Maksun peruste ja oikaisuvaatimus

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/92) 8 §:n ja ympäristöministeriön asetuksessa (1415/2001) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä

TIEDOKSI Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus (lausunto ja 2 kpl arviointiohjelmiä)
Lausunnonantajat
Mielipiteen esittäjät
Alueelliset ympäristökeskukset